

I

(Teisėkūros procedūra priimami aktai)

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2019/904

2019 m. birželio 5 d.

dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) dėl didelio plastiko funkcionalumo ir gana mažos kainos jis vis labiau plinta kasdiniame gyvenime. Nors plastikas atlieka naudingą vaidmenį ekonomikoje ir yra pritaikomas svarbiems gaminiams daugelyje sektorių, tačiau jo vis daugiau naudojant trumpaamžiams gaminiams, kurie nėra pritaikyti naudoti pakartotinai ar ekonomiškai efektyviai perdirbti, susiję gamybos ir vartojimo modeliai tapo vis mažiau efektyvūs ir labiau linijiniai. Todėl, įgyvendindama žiedinės ekonomikos veiksmų planą, nustatytą 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos komunikatu „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“, Komisija Europinėje plastikų strategijoje, nustatytoje 2018 m. sausio 16 d. Komisijos komunikatu „Europinė plastikų žiedinėje ekonomikoje strategija“, padarė išvadą, jog norint užtikrinti žiedinį plastikų gyvavimo ciklą būtina spręsti plastiko atliekų nuolatinio gausėjimo ir plastiko atliekų patekimo į aplinką, visų pirma į jūros aplinką, problemą. Europinė plastikų strategija yra dar vienas žingsnis siekiant sukurti žiedinę ekonomiką, kad kuriant ir gaminant plastikus ir plastikinius gaminius būtų visapusiškai atsižvelgiama į pakartotinio naudojimo, remonto ir perdirbimo poreikius ir kad būtų kuriamos bei propaguojamos tvaresnės medžiagos. Dėl didelio neigiamo tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai, sveikatai ir ekonomikai reikia sukurti konkrečią teisinę sistemą siekiant veiksmingai mažinti šias neigiamas pasekmes;
- (2) šia direktyva skatinami žiediniai metodai, kuriuos taikant pirmenybė teikiama tvariams ir netoksiškiems ir pakartotinai naudoti tinkamiems gaminiams ir pakartotinio naudojimo sistemoms, o ne vienkartiniais gaminiams, siekiant, visų pirma, mažinti susidarančių atliekų kiekį. Tokia atliekų susidarymo prevencija yra aukščiausia atliekų hierarchijos, įtvirtintos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB ⁽⁴⁾, pakopa. Ši direktyva padės pasiekti 12-ąją Jungtinių Tautų (JT) darnaus vystymosi tikslą – užtikrinti tvaraus vartojimo ir gamybos modelius, –

⁽¹⁾ OL C 62, 2019 2 15, p. 207.

⁽²⁾ OL C 461, 2018 12 21, p. 210.

⁽³⁾ 2019 m. kovo 27 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2019 m. gegužės 21 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

kuris yra 2015 m. rugsėjo 25 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtos Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. dalis. Kuo ilgiau išsaugant gaminių ir medžiagų vertę ir pagaminant mažiau atliekų, Sąjungos ekonomika gali tapti konkurencingesnė ir atsparesnė, tuo pat metu mažinant brangių išteklių poreikį ir poveikį aplinkai;

- (3) jūros tarša šiukšlėmis yra tarpvalstybinio pobūdžio ir pripažįstama kaip didėjanti pasaulinė problema. Į jūrą išmestų šiukšlių kiekio mažinimas yra vienas iš svarbiausių veiksmų siekiant įgyvendinti 14-ąją JT darnaus vystymosi tikslą: išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius siekiant darnaus vystymosi. Sąjunga turi atlikti savo vaidmenį užkertant kelią jūros taršai šiukšlėmis ir kovojant su šia problema ir siekti rodyti pavyzdį pasauliui. Todėl Sąjunga dirba su partneriais daugelyje tarptautinių forumų, pavyzdžiui, G 20, G 7 ir JT, kad būtų skatinami suderinti veiksmai, ir ši direktyva yra Sąjungos pastangų toje srityje dalis. Kad tos pastangos būtų veiksmingos, taip pat svarbu, kad dėl iš Sąjungos eksportuojamų plastiko atliekų nepadaugėtų kitur į jūrą išmetamų šiukšlių;
- (4) pagal 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją (UNCLOS) ⁽⁵⁾, 1972 m. gruodžio 29 d. Konvenciją dėl jūros taršos atliekomis ir kitomis išmetamosiomis medžiagomis (Londono konvencija) ir jos 1996 m. protokolą (Londono protokolas), 1973 m. Tarptautinės konvencijos dėl teršimo iš laivų prevencijos (MARPOL konvencija) su pakeitimais, padarytais 1978 m. protokolu, V priedą, 1989 m. kovo 22 d. Bazelio konvenciją dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės ⁽⁶⁾, taip pat Sąjungos atliekų srities teisės aktus, būtent Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2008/98/EB ir 2000/59/EB ⁽⁷⁾, reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad atliekos būtų tvarkomos laikantis patikimų aplinkosaugos metodų, siekiant užkirsti kelią jūros taršai šiukšlėmis iš jūroje ir sausumoje esančių šaltinių ir sumažinti tų šiukšlių kiekį. Pagal Sąjungos vandens srities teisės aktus, būtent Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB ⁽⁸⁾ ir 2008/56/EB ⁽⁹⁾, taip pat reikalaujama, kad valstybės narės spręstų jūros taršos šiukšlėmis problemą, kai ji trukdo pasiekti gerą jūrų vandenų aplinkos būklę, kartu prisidedant prie JT 14-ojo darnaus vystymosi tikslo įgyvendinimo;
- (5) Sąjungoje 80–85 % į jūrą išmestų šiukšlių, skaičiuojant paplūdimiuose randamus šiukšlių vienetus, sudaro plastikiniai gaminiai, iš kurių bendro kiekio 50 % yra vienkartiniai plastikiniai gaminiai, o 27 % – su žvejyba susiję gaminiai. Vienkartiniams plastikiniams gaminiams priskiriami įvairūs paprastai trumpą laiką naudojami vartojimo gaminiai, kurie išmetami vieną kartą juos panaudojus pagal paskirtį, yra retai perdirbami ir esama tendencijos juos išmesti šiukšlinant. Didelė rinkai pateiktų žvejybos įrankių dalis nėra surenkama apdorojimo tikslais. Todėl vienkartiniai plastikiniai gaminiai ir žvejybos įrankiai, kurių sudėtyje yra plastiko, yra itin rimta problema jūros taršos šiukšlėmis kontekste, kelia didelę grėsmę jūrų ekosistemoms, biologinei įvairovei ir žmonių sveikatai, taip pat daro žalą tokiams veiksniams kaip turizmas, žvejyba ir laivyba;
- (6) tinkamas atliekų tvarkymas tebėra esminis taršos visomis šiukšlėmis, įskaitant į jūrą išmestas šiukšles, prevencijos elementas. Galiojantys Sąjungos teisės aktai, būtent Direktyvos 2008/98/EB, 2000/59/EB, 2000/60/EB ir 2008/56/EB bei Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 ⁽¹⁰⁾, ir politinės priemonės teikia tam tikrų reguliavimo galimybių jūros taršos šiukšlėmis problemai spręsti. Visų pirma, plastiko atliekoms taikomos bendros Sąjungos atliekų tvarkymo priemonės ir tikslai, pavyzdžiui, plastikinių pakuočių atliekų perdirbimo tikslas, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB ⁽¹¹⁾, ir Europos plastikų strategijoje nustatytas tikslas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad iki 2030 m. visas Sąjungos rinkai pateiktas plastikines pakuotes būtų galima panaudoti pakartotinai arba lengvai perdirbti. Tačiau tų priemonių poveikis jūros taršai šiukšlėmis nėra pakankamas, taip pat skiriasi nacionalinių priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią jūros taršai šiukšlėmis ir ją mažinti, aprėptis ir užmojo dydis. Be to, kai kurios iš tų priemonių, visų pirma prekybos vienkartiniais plastikiniais gaminiiais apribojimai, galėtų sudaryti kliūčių prekiauti ir gali iškreipti konkurenciją Sąjungoje;

⁽⁵⁾ OL L 179, 1998 6 23, p. 3.

⁽⁶⁾ OL L 39, 1993 2 16, p. 3.

⁽⁷⁾ 2000 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/59/EB dėl uosto priėmimo įrenginių, skirtų laivuose susidarančioms atliekoms ir krovinių likučiams (OL L 332, 2000 12 28, p. 81).

⁽⁸⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽⁹⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

⁽¹⁰⁾ 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, nustatantis Sąjungos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinantys reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006 (OL L 343, 2009 12 22, p. 1).

⁽¹¹⁾ 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakavimo atliekų (OL L 365, 1994 12 31, p. 10).

- (7) siekiant sutelkti pastangas ten, kur jų labiausiai reikia, ši direktyva turėtų būti taikoma tik tiems vienkartiniais plastikiniams gaminiams, kurie dažniausiai randami paplūdimiuose Sąjungoje, žvejybos įrankiams, kuriuose yra plastiko, ir iš aerobiškai skaidaus plastiko pagamintiems gaminiams. Manoma, kad vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomos šios direktyvos priemonės, remiantis apskaičiavimais, atliktais Sąjungos paplūdimiuose, sudaro 86 % randamų vienkartinių plastikinių gaminių. Ši direktyva neturėtų būti taikoma stiklinei ir metalinei gėrimų tarai, nes ji nepriklauso vienkartiniais plastikiniams gaminiams, kurie dažniausiai randami paplūdimiuose Sąjungoje;
- (8) mikroplastikams ši direktyva tiesiogiai netaikoma, nors jie taip pat išmetami į jūrą kaip šiukšlės, todėl Sąjunga turėtų laikytis visapusiško požiūrio į tą problemą. Sąjunga turėtų skatinti visus gamintojus griežtai riboti mikroplastikų naudojimą medžiagų deriniuose;
- (9) sausumos tarša ir dirvožemio tarša dėl didesnių plastikinių objektų ir susidarančių fragmentų ar mikroplastikų gali būti didelė ir tokie plastikai gali patekti į jūros aplinką;
- (10) ši direktyva yra *lex specialis* direktyvų 94/62/EB ir 2008/98/EB atžvilgiu. Kolizijos tarp tų direktyvų ir šios direktyvos atveju viršenybę turėtų turėti ši direktyva, atsižvelgiant į jos taikymo sritį. Tai aktualu kalbant apie pateikimo rinkai apribojimus. Ši direktyva papildo direktyvas 94/62/EB ir 2008/98/EB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/40/ES⁽¹²⁾, visų pirma kiek tai susiję su naudojimo mažinimo priemonėmis, gaminiams taikomais reikalavimais, ženklinimo reikalavimais ir didesne gamintojo atsakomybe;
- (11) vienkartiniai plastikiniai gaminiai gali būti gaminami iš įvairaus plastiko. Plastikai paprastai apibrėžiami kaip polimerinės medžiagos, į kurias gali būti pridėta priedų. Tačiau ta apibrėžtis apimtu tam tikrus gamtinius polimerus. Nemodifikuoti gamtiniai polimerai, kaip apibrėžta „chemiškai nemodifikuotų medžiagų“ apibrėžtyje, pateiktoje Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006⁽¹³⁾ 3 straipsnio 40 punkte, neturėtų būti įtraukti į šios direktyvos taikymo sritį, nes jie natūraliai aptinkami aplinkoje. Todėl Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 3 straipsnio 5 punkte pateikta polimero apibrėžtis šios direktyvos taikymo tikslais turėtų būti atitinkamai pakoreguota ir turėtų būti nustatyta atskira apibrėžtis. Plastikai, pagaminti naudojant modifikuotus gamtinius polimerus, arba plastikai, pagaminti iš biologinės kilmės, iškastinių ar pradinių sintetinių medžiagų, nėra gamtinės kilmės, todėl jiems ši direktyva turėtų būti taikoma. Todėl pakoreguota plastikų apibrėžtis turėtų apimti polimerinės gumos gaminius ir biologinės kilmės bei biologiškai skaidžius plastikus, neatsižvelgiant į tai, ar jie gauti iš biomasės arba numatyta, kad laikui bėgant jie biologiškai suskils. Dažams, rašalui ir klijams ši direktyva neturėtų būti taikoma, todėl šios polimerinės medžiagos neturėtų būti įtrauktos į apibrėžtį;
- (12) siekiant aiškiai apibrėžti šios direktyvos taikymo sritį, reikėtų apibrėžti terminą „vienkartinis plastikinis gaminy“. Į apibrėžtį neturėtų būti įtraukti plastikiniai gaminiai, kurie yra sukurti, suprojektuoti ir pateikti rinkai taip, kad per jų gyvavimo trukmę juos būtų galima tam pačiam tikslui, kuriam jie buvo sukurti, panaudoti daugelį kartų ar ciklų juos pakartotinai užpildant ar panaudojant. Vienkartiniai plastikiniai gaminiai paprastai yra skirti naudoti tik vieną kartą arba trumpą laikotarpį, o po to išmetami. Ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma asmens higienai skirtoms drėgnosios servetėlėms ir buityje naudojamoms šluostėms, bet neturėtų būti taikoma pramonėje naudojamoms drėgnosios šluostėms. Tam, kad būtų aiškiau, ar tam tikras gaminy turi būti laikomas vienkartinium plastikiniu gaminiu šios direktyvos taikymo tikslais, Komisija turėtų parengti gaires dėl vienkartinių plastikinių gaminių. Atsižvelgiant į šioje direktyvoje išdėstytus kriterijus, maisto taros, kuri pagal šią direktyvą yra laikytina vienkartiniais plastikiniais gaminiiais, pavyzdžiai yra greito maisto tara arba patiekalo, sumuštinio, suktinukų ir salotų dėžutės su šaltu arba karštu maistu, arba šviežio ar perdirbto maisto, kurio nereikia papildomai paruošti, pavyzdžiui, vaisių, daržovių ar desertų, tara. Maisto taros, kuri pagal šią direktyvą nėra laikytina vienkartiniais plastikiniais gaminiiais, pavyzdžiai yra maisto tara su džiovintu maistu arba maistu, kuris parduodamas šaltas ir kurį reikia papildomai paruošti, tara, kurioje maisto yra daugiau nei viena porcija, arba vienos porcijos dydžio maisto tara, parduodama daugiau nei po vieną vienetą.

⁽¹²⁾ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB (OL L 127, 2014 4 29, p. 1).

⁽¹³⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinant Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

Gėrimų taros, laikytinos vienkartiniais plastikiniais gaminiais, pavyzdžiai yra gėrimų buteliai ar kombinuotosios gėrimų pakuotės, naudojamoms alui, vynui, vandeniui, skystiems gaiviesiems gėrimams, sultims ir nektarams, tirpiems gėrimams ar pienui, tačiau vienkartiniais plastikiniais gaminiais nelaikytini gėrimų puodeliai, nes jie šios direktyvos taikymo tikslais sudaro atskirą vienkartinių plastikinių gaminių kategoriją. Ši direktyva neturėtų būti taikoma stiklinei ir metalinei gėrimų tarai, nes ji nepriklauso vienkartiniams plastikiniams gaminiams, kurie dažniausiai randami paplūdimiuose Sąjungoje. Tačiau Komisija šios direktyvos peržiūros kontekste turėtų įvertinti, *inter alia*, iš plastiko pagamintus kamštelius ir dangtelius, naudojamus stiklinei ir metalinei gėrimų tarai;

- (13) vienkartiniams plastikiniams gaminiams, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų būti taikoma viena arba keletas priemonių, atsižvelgiant į įvairius veiksnius, pavyzdžiui, tinkamų ir tvaresnių alternatyvių gaminių prieinamumą, galimybes keisti vartojimo modelius ir tai, kiek jiems jau taikomi kiti galiojantys Sąjungos teisės aktai;
- (14) tam tikrų vienkartinių plastikinių gaminių atveju tinkami ir tvaresni alternatyvūs gaminiai dar nėra lengvai prieinami ir manoma, kad daugumos tokių vienkartinių plastikinių gaminių naudojimas augs. Siekiant pakeisti tą tendenciją ir skatinti pastangas ieškoti tvaresnių sprendimų, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi reikiamų priemonių, pavyzdžiui, nustatytų nacionalinius naudojimo sumažinimo tikslus, kad smarkiai ir tvariai sumažintų tokių gaminių naudojimą, nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentuose (EB) Nr. 178/2002⁽¹⁴⁾, (EB) Nr. 852/2004⁽¹⁵⁾ bei (EB) Nr. 1935/2004⁽¹⁶⁾ ir kituose atitinkamuose su maisto sauga, higiena ir ženklinimu susijusiuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, susijusiems su maisto higiena, maisto sauga, geros higienos praktika, geros gamybos praktika, vartotojų informavimu ar atsekamumu. Valstybių narių tomis priemonėmis siekiami užmojai turėtų būti kuo didesni, kad būtų paskatintas esminis didėjančio naudojimo tendencijų pokytis ir pasiekta išmatuojamų kiekybinių mažesnio naudojimo rezultatų. Tomis priemonėmis turėtų būti atsižvelgiama į gaminių poveikį visą jų gyvavimo ciklą, be kita ko, tada, kai jos yra randamos jūros aplinkoje, ir jomis turėtų būti laikomasi atliekų hierarchijos.

Kai valstybės narės nusprendžia įgyvendinti tą pareigą nustatydamos prekybos apribojimus, jos turėtų užtikrinti, kad tokie apribojimai būtų proporcingi ir nediskriminaciniai. Valstybės narės turėtų skatinti naudoti gaminius, kuriuos tinka naudoti daug kartų ir kurie, tapę atliekomis, yra tinkami būti paruošti pakartotinai naudoti ir perdirbti;

- (15) kitiems vienkartiniams plastikiniams gaminiams jau dabar yra lengvai prieinamų, tinkamų, tvaresnių ir įperkamų alternatyvų. Siekiant sumažinti tokių vienkartinių plastikinių gaminių neigiamą poveikį aplinkai, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės uždraustų juos pateikti rinkai. Taip darant, būtų skatinama naudoti jau prieinamus ir tvaresnius alternatyvius gaminius, taip pat ieškoti naujoviškų sprendimų siekiant tvaresnių verslo modelių, renkantis daugkartinius alternatyvius gaminius ir medžiagų pakaitalus. Šioje direktyvoje nustatyti pateikimo rinkai apribojimai taip pat turėtų būti taikomi iš aerobiškai skaidaus plastiko pagamintiems gaminiams, nes tos rūšies plastikas tinkamai biologiškai nesiskaido ir todėl prisideda prie aplinkos taršos mikroplastiko dalelėmis, nėra tinkamas kompostuoti, daro neigiamą poveikį tradicinio plastiko perdirbimui ir neduoda įrodymais pagrįstos naudos aplinkai. Be to, atsižvelgiant į tai, kad jūros aplinkoje didelę dalį šiukšlių sudaro polistireninis putplastis ir į tai, kad esama jo alternatyvų, taip pat turėtų būti apribotas maisto ir gėrimų vienkartinės taros, taip pat vienkartinių gėrimų puodelių, pagamintų iš polistireninio putplasčio, naudojimas;
- (16) tabako gaminių filtrai, kurių sudėtyje yra plastiko, užima antrą vietą tarp dažniausiai paplūdimiuose Sąjungoje randamų vienkartinių plastikinių gaminių šiukšlių. Reikia sumažinti didžiulį poveikį, kurį aplinkai daro panaudotų tabako gaminių su plastiko turinčiais filtrais, išmetamų tiesiai į aplinką, atliekos. Tikimasi, kad vykdant veiksmus inovacijų ir gaminių plėtojimo srityje bus rasta perspektyvių alternatyvų filtrams, kurių sudėtyje yra plastiko, ir tai turi būti paspartinta. Su tabako gaminiais su filtrais, kurių sudėtyje yra plastiko, susijusios didesnės gamintojo atsakomybės sistemos taip pat turėtų skatinti inovacijas, kurios padėtų plėtoti tvarias tabako gaminių filtrų, kurių sudėtyje yra plastiko, alternatyvas. Valstybės narės turėtų skatinti įvairias priemones, kad būtų sumažintas šiukšlinimas panaudotų tabako gaminių su filtrais, kurių sudėtyje yra plastiko, atliekomis;

⁽¹⁴⁾ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

⁽¹⁵⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL L 139, 2004 4 30, p. 1).

⁽¹⁶⁾ 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1935/2004 dėl žaliavų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, ir panaikinantis direktyvas 80/590/EEB ir 89/109/EEB (OL L 338, 2004 11 13, p. 4).

- (17) iš plastiko pagaminti gėrimų taros kamšteliai ir dangteliai yra vieni iš dažniausiai paplūdimumuose Sąjungoje randamų vienkartinųjų plastikinių gaminių šiukšlių. Todėl pateikti rinkai vienkartinę plastikinę gėrimų tarą turėtų būti leidžiama, tik jeigu ji atitinka konkrečius gaminių projektavimo reikalavimus, kuriais smarkiai sumažinamas iš plastiko pagamintų gėrimų taros kamštelių ir dangtelių pateikimas į aplinką. Gėrimų taros, kuri tuo pat metu yra ir vienkartinis plastikinis gaminys ir pakuotė, atveju tas reikalavimas papildo esminius Direktyvos 94/62/EB II priede nustatytus reikalavimus dėl pakuočių sudėties ir jų tinkamumo naudoti, pakartotinai naudoti ir perdirbti.

Siekiant palengvinti gaminių projektavimo reikalavimų laikymąsi ir užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą, būtina parengti darnųjį standartą, kuris būtų priimtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1025/2012⁽¹⁷⁾, o to standarto laikymasis turėtų būti pagrindas daryti prielaidą, kad yra laikomasi minėtų reikalavimų. Todėl darniojo standarto parengimas laiku yra svarbiausias prioritetas siekiant užtikrinti veiksmingą šios direktyvos įgyvendinimą. Reikėtų numatyti pakankamai laiko darniajam standartui parengti ir gamintojams pritaikyti savo gamybos grandines, kad jie galėtų laikytis gaminių projektavimo reikalavimų. Siekiant užtikrinti žiedinių plastikinių gaminių naudojimą, reikia skatinti perdirbtų medžiagų naudojimą rinkoje. Todėl tikslinga nustatyti reikalavimus dėl privalomos minimalios perdirbto plastiko dalies gėrimų buteliuose;

- (18) plastikiniai gaminiai turėtų būti gaminami atsižvelgiant į visą jų gyvavimo trukmę. Projektuojant plastikinius gaminius visada turėtų būti atsižvelgiama į gamybos ir naudojimo etapus ir gaminio pakartotinio naudojimo ir perdirbimo galimybes. Atlikdama Direktyvos 94/62/EB 9 straipsnio 5 dalyje numatytą peržiūrą Komisija turėtų atsižvelgti į santykinę įvairių pakavimo medžiagų, įskaitant sudėtines medžiagas, savybes remiantis gyvavimo ciklo vertinimais ir ypatingą dėmesį skirti atliekų prevencijai ir projektavimui atsižvelgiant į žiediško aspekto;
- (19) siekiant apsaugoti moterų sveikatą turėtų būti vengiama naudoti pavojingas chemines medžiagas higieniniuose įklotuose, tamponuose ir tamponų aplikatoriuose. Atsižvelgiant į pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 vykdomą apribojimų procesą, tikslinga, kad Komisija įvertintų tolesnius apribojimus dėl tokių medžiagų;
- (20) tam tikri vienkartiniai plastikiniai gaminiai patenka į aplinką dėl to, kad yra netinkamai šalinami per kanalizacijos sistemą ar kitaip netinkamai išmetami į aplinką. Be to, juos šalinant per kanalizacijos sistemą gali būti padaryta didelė ekonominė žala kanalizacijos tinklams, jei užkemsami siurbliai ir vamzdžiai. Tų gaminių atveju dažnai labai trūksta informacijos apie gaminio fizines savybes arba tinkamą atliekų šalinimo būdą. Todėl vienkartiniams plastikiniams gaminiams, kurie dažnai šalinami per kanalizacijos sistemą ar kitais netinkamais būdais, turėtų būti taikomi ženklinimo reikalavimai. Ženklinant vartotojai turėtų būti informuojami apie gaminiui tinkamas atliekų tvarkymo galimybes arba vengtinus to gaminio atliekų šalinimo būdus, laikantis atliekų hierarchijos, taip pat apie tai, kad gaminio sudėtyje yra plastiko, ir kad dėl to šiukšlinimas juo ar kitoks netinkamas gaminio atliekų šalinimas daro neigiamą poveikį aplinkai. Ženklinama turėtų būti gaminio pakuotė ar tiesiai pats gaminys, atsižvelgiant į konkretų atvejį. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai nustatyti suderintas ženklinimo specifikacijas, o tai darant, prirėkus patikrinti, kaip siūlomą ženklimą suvokia reprezentatyvios vartotojų grupės, siekiant užtikrinti, kad jis būtų veiksmingas ir lengvai suprantamas. Žvejybos įrankių atveju ženklinimo reikalavimai jau taikomi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1224/2009;
- (21) vienkartinųjų plastikinių gaminių, kuriems nėra lengvai prieinamų tinkamų ir tvaresnių alternatyvų, atveju valstybės narės, laikydamosi principo „teršėjas moka“, taip pat turėtų nustatyti didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, kad būtų padengtos būtinos atliekų tvarkymo ir šiukšlių surinkimo išlaidos, taip pat informuotumo didinimo priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią tokiam šiukšlinimui ir sumažinti tokių šiukšlių kieki, išlaidos. Tos išlaidos turėtų neviršyti toms paslaugoms ekonomiškai efektyviai teikti būtinų išlaidų ir jas turėtų skaidriai tarpusavyje nustatyti atitinkami subjektai;

⁽¹⁷⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

- (22) Direktyvoje 2008/98/EB nustatyti bendrieji būtiniausi didesnės gamintojo atsakomybės sistemų reikalavimai. Tie reikalavimai turėtų būti taikomi šia direktyva nustatytioms didesnės gamintojo atsakomybės sistemoms, nepriklausomai nuo to, kaip jie įgyvendinami, – teisėkūros procedūra priimamu aktu ar susitarimais pagal šią direktyvą. Tam tikrų reikalavimų aktualumas priklauso nuo gaminių savybių. Siekiant užtikrinti tinkamą apdorojimą laikantis atliekų hierarchijos, tabako gaminių, kurių sudėtyje yra plastiko, drėgnųjų servetėlių ir balionų atveju atskiro surinkimo vykdyti nereikalaujama. Todėl neturėtų būti privaloma nustatyti atskiro surinkimo minėtų gaminių atveju. Šia direktyva turėtų būti nustatyti didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimai, kurie papildytų nustatytuosius Direktyvoje 2008/98/EB, pvz., reikalavimas, kad tam tikrų vienkartinį plastikinių gaminių gamintojai padengtų šiukšlių surinkimo išlaidas. Taip pat turėtų būti galima padengti specialios infrastruktūros, skirtos panaudotų tabako gaminių atliekų surinkimui, tokios kaip tinkamos atliekų talpyklos gausesnės šiukšlinimo vietose, įrengimą. Šiukšlių surinkimo išlaidų skaičiavimo metodikoje turėtų būti atsižvelgiama į proporcingumo aspektą. Siekiant kuo labiau sumažinti administracines išlaidas valstybės narės turėtų turėti galimybę nustatyti šiukšlių surinkimui skirtus finansinius įnašus, nustatydamos atitinkamas daugiametes fiksuoto dydžio sumas;
- (23) didelė procentinė dalis į jūrą išmesto plastiko, atsirandančio dėl išmestų žvejybos įrankių, įskaitant apleistus ir pamestus žvejybos įrankius, kuriuose yra plastiko, rodo, kad pagal galiojančius teisinius reikalavimus, nustatytus Reglamente (EB) Nr. 1224/2009, Direktyvoje 2000/59/EB ir Direktyvoje 2008/98/EB, nesuteikiama pakankamai paskatų sugrąžinti tokius žvejybos įrankius į krantą, kad jie būtų surinkti ir apdoroti. Netiesioginių mokesčių sistema, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/883⁽¹⁸⁾, numatoma sistema paskatų laivams išmesti savo atliekas į jūrą pašalinimui ir užtikrinama pristatymo teisė. Tačiau ta sistema turėtų būti papildyta kitomis finansinėmis paskatomis žvejams sugrąžinti savo žvejybos įrankių atliekas į krantą, kad būtų išvengta bet kokio galimo mokėtino netiesioginio atliekų mokesčio padidėjimo. Žvejybos įrankių plastikinės dalys turi didelį perdirbimo potencialą, todėl valstybės narės, laikydamosi principo „teršėjas moka“, turėtų nustatyti didesnę gamintojo atsakomybę už žvejybos įrankius ir žvejybos įrankių dalis, kuriuose yra plastiko, siekiant užtikrinti atskirą žvejybos įrankių atliekų surinkimą ir finansuoti žvejybos įrankių atliekų tvarkymą, laikantis patikimų aplinkosaugos metodų, visų pirma perdirbimo;
- (24) užtikrindamos didesnę gamintojo atsakomybę už žvejybos įrankius, kurių sudėtyje yra plastiko, valstybės narės, laikydamosi ataskaitų teikimo įpareigojimų pagal šią direktyvą, turėtų stebėti ir vertinti žvejybos įrankius, kurių sudėtyje yra plastiko;
- (25) nors visos į jūrą išmestos šiukšlės, kurių sudėtyje yra plastiko, kelia grėsmę aplinkai ir žmonių sveikatai ir šią problemą reikėtų spręsti, taip pat reikėtų atsižvelgti į proporcingumo aspektą. Todėl patys žvejai ir smulkieji žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, gamintojai neturėtų būti laikomi gamintojais ir neturėtų būti laikomi atsakingais už gamintojo pareigų, susijusių su didesne gamintojo atsakomybe, vykdymą;
- (26) ekonominės ir kitos paskatos tvariam vartotojų pasirinkimui remti ir atsakingam vartotojų elgesiui skatinti gali būti veiksminga šios direktyvos tikslų siekimo priemonė;
- (27) gėrimų buteliai, kurie yra vienkartiniai plastikiniai gaminiai, yra vienos dažniausiai paplūdimiuose Sąjungoje randamų į jūrą išmestų šiukšlių. Taip yra todėl, kad atskiro surinkimo sistemos yra neveiksmingos ir jose dalyvauja mažai vartotojų. Būtina skatinti veiksmingesnes atskiro surinkimo sistemas. Todėl turėtų būti nustatytas minimalus atskiro gėrimų butelių, kurie yra vienkartiniai plastikiniai gaminiai, surinkimo tikslas. Nors pareiga atskirai rinkti atliekas reiškia, kad tam tikrų rūšių ir pobūdžio atliekos turi būti laikomos atskirai, turėtų būti įmanoma surinkti tam tikrų rūšių atliekas kartu su sąlyga, jei tai netrukdo kokybiškam perdirbimui laikantis atliekų hierarchijos pagal Direktyvos 2008/98/EB 10 straipsnio 2 dalį ir 3 dalies a punktą. Atskiro surinkimo tikslas turėtų būti nustatomas remiantis valstybėje narėje rinkai pateiktų vienkartinio naudojimo plastikinių gėrimų butelių kiekiu arba valstybėje narėje susidariusių vienkartinio naudojimo plastikinių gėrimų butelių atliekų kiekiu. Apskaičiuojant valstybėje narėje susidariusių atliekų kiekį turėtų būti deramai atsižvelgiama į visas susidariusias vienkartinio naudojimo

⁽¹⁸⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/883 dėl uosto priėmimo įrenginių, į kuriuos pristatomos laivų atliekos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/65/ES ir panaikinama Direktyva 2000/59/EB (OL L 151, 2019 6 7, p. 116).

plastikinių gėrimų butelių atliekas, įskaitant tuos butelius, kurie buvo išmesti vietoj to, kad juos pašalinti pasinaudojant atliekų surinkimo sistemomis. Valstybės narės turėtų turėti galimybę pasiekti tą minimalų tikslą nustatydamos gėrimų butelių, kurie yra vienkartiniai plastikiniai gaminiai, atskiro surinkimo tikslus pagal didesnės gamintojo atsakomybės sistemas arba įdiegdamos užstato grąžinimo sistemas ar bet kokias kitas jų nuožiūra tinkamas priemones. Tai turės tiesioginio teigiamo poveikio surinkimo rodikliams, surinktų medžiagų kokybei ir perdirtų medžiagų kokybei, o tai atvers galimybių perdirtimo verslui ir perdirtų medžiagų rinkoms. Tai padės pasiekti Direktyvoje 94/62/EB nustatytus pakuočių atliekų perdirtimo tikslus;

- (28) siekiant užkirsti kelią šiukšlinimui ir kitiems netinkamiems atliekų šalinimo būdams, dėl kurių jūra teršiama šiukšlėmis, kurių sudėtyje yra plastiko, vienkartinių plastikinių gaminių vartotojus ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, naudotojus būtina tinkamai informuoti apie prieinamas daugkartinio naudojimo alternatyvas ir pakartotinio naudojimo sistemas, apie esamas tinkamiausias atliekų tvarkymo galimybes ir (arba) vengtinus atliekų šalinimo būdus, apie geriausią patikimo atliekų tvarkymo praktiką ir netinkamos atliekų šalinimo praktikos poveikį aplinkai, taip pat apie plastiko dalį tam tikruose vienkartinuose plastikiniuose gaminiuose ir žvejybos įrankiuose bei netinkamo atliekų šalinimo poveikį kanalizacijos tinklui. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi informuotumo didinimo priemonių, kuriomis užtikrinama, kad tokia informacija būtų suteikta tiems vartotojams ir naudotojams. Informacijoje neturėtų būti jokio reklaminio turinio, kuriuo būtų skatinama naudoti vienkartinius plastikinius gaminius. Valstybės narės turėtų turėti galimybę pasirinkti tinkamiausias priemones pagal gaminio pobūdį ar jo paskirtį. Vienkartinių plastikinių gaminių ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, gamintojai turėtų padengti informuotumo didinimo priemonių, kurios būtų jiems tenkančių su didesne gamintojo atsakomybe susijusių pareigų dalis, išlaidas;
- (29) šios direktyvos tikslas – apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą. Kaip ne kartą yra nusprendęs Teisingumo Teismas, iš esmės nenumatyti galimybės suinteresuotiesiems subjektams remtis direktyvoje nustatyta pareiga būtų nesuderinama su privalomuoju poveikiu, kuris pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnio trečią pastraipą priskiriamas direktyvai. Tas teiginys visų pirma taikomas direktyvai, kurios tikslas – užkirsti kelią tam tikrų plastikinių gaminių poveikiui vandens aplinkai ir jį mažinti;
- (30) siekiant įvertinti, kaip įgyvendinama ši direktyva, svarbu stebėti į jūrą išmestų šiukšlių kiekius Sąjungoje. Pagal Direktyvą 2008/56/EB valstybės narės turi nuolat stebėti į jūrą išmestų šiukšlių, įskaitant į jūrą išmestas plastiko šiukšles, savybes ir kiekius. Tie stebėsenos duomenys taip pat turi būti perduodami Komisijai;
- (31) valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikytinų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus, ir turėtų imtis visų reikiamų priemonių užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos;
- (32) pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁹⁾ 22 punktą Komisija turėtų atlikti šios direktyvos vertinimą. Tas vertinimas turėtų būti pagrįstas įgyvendinant šią direktyvą sukaupta patirtimi ir surinktais duomenimis, taip pat duomenimis, surinktais pagal direktyvas 2008/56/EB ir 2008/98/EB. Tuo vertinimu turėtų būti remiamasi vertinant galimas tolesnes priemones, įskaitant 2030 m. ir vėlesnio laikotarpio Sąjungos masto mažinimo tikslų nustatymą, taip pat vertinant, ar, siekiant Sąjungoje vykdyti į jūrą išmestų šiukšlių stebėseną, reikia peržiūrėti priedą, kuriame pateikiamas vienkartinių plastikinių gaminių sąrašas, ir ar šios direktyvos taikymo sritis gali būti išplėsta įtraukiant kitus vienkartinius gaminius;
- (33) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai dėl kasmet sunaudojamo vienkartinių plastikinių gaminių, kuriems nustatyti naudojimo mažinimo tikslai, kiekio skaičiavimo ir tikrinimo metodikos, dėl tikslų, susijusių su minimaliu perdirtu plastiko kiekiu vienkartinuose plastikiniuose gėrimų buteliuose, pasiekimo skaičiavimo ir tikrinimo taisyklių, dėl tam tikrų vienkartinių plastikinių gaminių ženklavimo specifikacijų, dėl vienkartinių plastikinių gaminių, kuriems nustatyti atskiro surinkimo tikslai, surinkimo tikslų skaičiavimo ir tikrinimo metodikos, ir dėl duomenų bei informacijos apie šios direktyvos įgyvendinimą formato. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽²⁰⁾;
- (34) tikslinga leisti valstybėms narėms pasirinkti, kad tam tikros šios direktyvos nuostatos būtų įgyvendinamos pasitelkiant kompetentingų institucijų ir atitinkamų ekonomikos sektorių subjektų susitarimus su sąlyga, kad laikomasi tam tikrų reikalavimų;
- (35) kovą su šiukšlėmis bendromis pastangomis turėtų vykdyti kompetentingos institucijos, gamintojai ir vartotojai. Viešojo sektoriaus institucijos, įskaitant Sąjungos institucijas, turėtų rodyti pavyzdį;

⁽¹⁹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽²⁰⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (36) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. užkirsti kelią tam tikrų vienkartinį plastikinių gaminių, iš aerobiškai skaidaus plastiko pagamintų gaminių ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, poveikiui aplinkai ir žmonių sveikatai bei jį sumažinti, skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos, įskaitant novatoriškų ir tvarių verslo modelių, gaminių ir medžiagų kūrimo skatinimą, taip, be kita ko, prisidedant prie veiksmingo vidaus rinkos veikimo, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Tikslai

Šios direktyvos tikslai – užkirsti kelią tam tikrų vienkartinį plastikinių gaminių poveikiui aplinkai, visų pirma vandens aplinkai, ir žmonių sveikatai bei jį sumažinti, taip pat skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos kuriant novatoriškus ir tvarius verslo modelius, gaminius bei medžiagas, taip, be kita ko, prisidedant prie veiksmingo vidaus rinkos veikimo.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma priede nurodytiems vienkartiniam plastikiniams gaminiams, iš aerobiškai skaidaus plastiko pagamintiems gaminiams ir žvejybos įrankiams, kurių sudėtyje yra plastiko.
2. Jeigu šia direktyva prieštaraujama Direktyvos 94/62/EB arba Direktyvos 2008/98/EB nuostatomis, viršenybę turi ši direktyva.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1. plastikas – medžiaga, kurią sudaro polimeras, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 3 straipsnio 5 punkte, į kurią gali būti pridėta priedų ar kitų medžiagų ir kuri gali būti galutinių produktų pagrindinė struktūrinė sudedamoji dalis, išskyrus chemiškai nemodifikuotus gamtinius polimerus;
2. vienkartinis plastikinis gaminy – vien arba iš dalies iš plastiko pagamintas gaminy, kuris nėra sukurtas, suprojektuotas ar pateiktas rinkai taip, kad per jo gyvavimo trukmę jį būtų galima panaudoti daugelį kartų ar ciklą, grąžinant jį gamintojui pakartotinai užpildyti, arba pakartotinai panaudoti tam pačiam tikslui, kuriam jis buvo sukurtas;
3. aerobiškai skaidus plastikas – plastikas, kurio sudėtyje yra priedų, kuriems oksiduojantis plastikas susiskaido į mikrodaleles arba vyksta cheminis skilimas;
4. žvejybos įrankis – žvejyboje arba akvakultūroje naudojamas daiktas ar įrenginys, skirtas jūrų biologiniams ištekliams žvejoti, sugauti ar auginti, arba jūros paviršiuje plūduriuojantis įrenginys, skirtas tokiems jūrų biologiniams ištekliams privilioti, sugauti ar auginti;
5. žvejybos įrankių atliekos – žvejybos įrankis, kuriam taikoma Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punkte pateikta atliekų apibrėžtis, įskaitant visas atskiras jo dalis ar medžiagas, kurios buvo tokio žvejybos įrankio dalis ar kurios buvo prie jo pritvirtintos, kai jis buvo išmestas, įskaitant, kai jis buvo apleistas ar pamestas;
6. pateikimas rinkai – gaminio tiekimas valstybės narės rinkai pirmą kartą;

7. tiekimas rinkai – gaminio, skirto platinti, vartoti ar naudoti valstybės narės rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą, už atlygį arba be jo;
8. darnusis standartas – darnusis standartas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 1 punkto c papunktyje;
9. atliekos – atliekos, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punkte;
10. didesnės gamintojo atsakomybės sistema – didesnės gamintojo atsakomybės sistema, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 21 punkte;
11. gamintojas:
 - a) valstybėje narėje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris, nepriklausomai nuo naudojamo pardavimo būdo, be kita ko, pagal nuotolinės prekybos sutartis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES ⁽²¹⁾ 2 straipsnio 7 punkte, vykdydamas profesinę veiklą gamina, užpildo, parduoda ar importuoja ir pateikia tos valstybės narės rinkai vienkartinius plastikinius gaminius, užpildytus vienkartiniais plastikinius gaminius ar žvejybos įrankius, kurių sudėtyje yra plastiko, išskyrus asmenis, vykdančius žvejybos veiklą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 ⁽²²⁾ 4 straipsnio 28 punkte, arba
 - b) vienoje valstybėje narėje ar trečiojoje šalyje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris pagal nuotolinės prekybos sutartis, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/83/ES 2 straipsnio 7 punkte, vykdydamas profesinę veiklą privatiems namų ūkiams arba naudotojams, kurie nėra privatūs namų ūkiai, kitoje valstybėje narėje tiesiogiai parduoda vienkartinius plastikinius gaminius, užpildytus vienkartiniais plastikinius gaminius ar žvejybos įrankius, kurių sudėtyje yra plastiko, išskyrus asmenis, vykdančius žvejybos veiklą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 4 straipsnio 28 punkte;
12. surinkimas – surinkimas, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 10 punkte;
13. atskiras surinkimas – atskiras surinkimas, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 11 punkte;
14. apdorojimas – apdorojimas, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 14 punkte;
15. pakuotė – pakuotė, kaip apibrėžta Direktyvos 94/62/EB 3 straipsnio 1 punkte;
16. biologiškai skaidus plastikas – plastikas, galintis fiziškai ir biologiškai suirti, o galiausiai suskilti į anglies dioksidą (CO₂), biomasę ir vandenį, ir atitinkantis Europos standartus, taikomus pakuotėms, kurių atliekas galima panaudoti pasitelkiant kompostavimą ir anaerobinį skaidymą;
17. uostų priėmimo įrenginiai – uostų priėmimo įrenginiai, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/59/EB 2 straipsnio e punkte;
18. tabako gaminiai – tabako gaminiai, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/40/ES 2 straipsnio 4 punkte.

4 straipsnis

Naudojimo mažinimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad pasiektų plataus užmojo ir tvarų priedo A dalyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių naudojimo sumažinimą laikantis bendrų Sąjungos atliekų politikos, visų pirma atliekų prevencijos, tikslų ir taip būtų smarkiai pakeistos didėjančio naudojimo tendencijos. Tomis priemonėmis ne vėliau kaip 2026 m. turi būti pasiektas įvertinamas kiekybinis priedo A dalyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių naudojimo sumažinimas valstybės narės teritorijoje, palyginti su 2022 m.

⁽²¹⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

⁽²²⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB (OL L 354, 2013 12 28, p. 22).

Valstybės narės ne vėliau kaip 2021 m. liepos 3 d. parengia priemonių, kurių jos ėmėsi pagal pirmą pastraipą, aprašymą, pateikia tą aprašymą Komisijai ir paskelbia jį viešai. Valstybės narės tame aprašyme pateiktas priemonės įtraukia į 11 straipsnyje nurodytus planus ir programas atlikdamos vėlesnį pirmą tų planų ar programų atnaujinimą pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kuriais reglamentuojami tie planai ar programos, arba į kitas programas, parengtas konkrečiai tam tikslui.

Priemonės gali apimti nacionalinius naudojimo mažinimo tikslus, priemones, kuriomis užtikrinama, kad galutiniams vartotojams prekybos vietose vietoj priedo A dalyje išvardytų vienkartinųjų plastikinių gaminių būtų prieinami daugkartiniai alternatyvūs gaminiai, ekonomines priemones, pavyzdžiui, priemones, kuriomis užtikrinama, kad prekybos vietose vienkartiniai plastikiniai gaminiai galutiniam vartotojui nebūtų duodami nemokamai, ir susitarimus, kaip nurodyta 17 straipsnio 3 dalyje. Nukrypdamos nuo Direktyvos 94/62/EB 18 straipsnio, valstybės narės gali nustatyti prekybos apribojimus, kad būtų užkirstas kelias tokius gaminius išmesti šiukšlinant, siekiant užtikrinti, kad tie gaminiai būtų pakeisti alternatyviais gaminiiais, kurie yra daugkartiniai arba kurių sudėtyje nėra plastiko. Priemonės gali būti skirtingos priklausomai nuo vienkartinųjų plastikinių gaminių poveikio aplinkai per jų gyvavimo ciklą, be kita ko, kai jie išmetami kaip šiukšlės.

Pagal šią dalį priimtos priemonės turi būti proporcingos ir nediskriminacinės. Valstybės narės praneša Komisijai apie tas priemones, laikydamosi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/1535⁽²³⁾, jei to reikalaujama pagal tą direktyvą.

Siekdama laikytis šios dalies pirmos pastraipos, kiekviena valstybė narė vykdo rinkai pateiktų priedo A dalyje išvardytų vienkartinųjų plastikinių gaminių ir mažinimo priemonių, kurių imtasi, stebėseną ir praneša apie padarytą pažangą Komisijai pagal šio straipsnio 2 dalį ir 13 straipsnio 1 dalį, kad būtų nustatyti Sąjungos privalomi kiekybiniai naudojimo mažinimo tikslai.

2. Komisija ne vėliau kaip 2021 m. sausio 3 d. priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma priedo A dalyje išvardytų vienkartinųjų plastikinių gaminių naudojimo plataus užmojo ir tvaraus mažinimo skaičiavimo ir tikrinimo metodika. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5 straipsnis

Pateikimo rinkai apribojimai

Valstybės narės uždraudžia pateikti rinkai priedo B dalyje išvardytus vienkartinuosius plastikinius gaminius ir iš aerobiškai skaidaus plastiko pagamintus gaminius.

6 straipsnis

Gaminiams taikomi reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad priedo C dalyje išvardyti vienkartiniai plastikiniai gaminiai su iš plastiko pagamintais kamšteliais ir dangteliais gali būti pateikti rinkai tik tuo atveju, jeigu jų kamšteliai ir dangteliai lieka pritvirtinti prie taros per visą numatytą gaminių naudojimo trukmę.

2. Šio straipsnio tikslais metaliniai kamšteliai ar dangteliai su plastikiniu sandarinimo sluoksniu nelaikomi pagamintais iš plastiko.

3. Komisija ne vėliau kaip 2019 m. spalio 3 d. paprašo Europos standartizacijos organizacijų parengti darniuosius standartus, susijusius su 1 dalyje nurodytu reikalavimu. Tuose standartuose visų pirma nurodoma, jog reikia užtikrinti, kad gėrimų taros, įskaitant gazuotų gėrimų tarą, uždarymas būtų tvirtas, patikimas ir saugus.

⁽²³⁾ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

4. Nuo nuorodų į 3 dalyje nurodytus darniuosius standartus paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* datos daroma prielaida, kad 1 dalyje nurodyti vienkartiniai plastikiniai gaminiai, atitinkantys tų standartų arba jų dalių reikalavimus, atitinka 1 dalyje nustatytą reikalavimą.

5. Gėrimų butelių, kurie išvardyti priedo F dalyje, atžvilgiu kiekviena valstybė narė užtikrina, kad:

a) nuo 2025 m. priedo F dalyje išvardytų gėrimų butelių, kurių pagrindinė sudedamoji dalis yra polietileno tereftalatas („PET butelių“), sudėtyje būtų bent 25 % perdirbto plastiko, tai apskaičiuojant kaip visų atitinkamos valstybės narės teritorijoje rinkai pateiktų PET butelių vidurkį, ir

b) nuo 2030 m. priedo F dalyje išvardytų gėrimų butelių sudėtyje būtų bent 30 % perdirbto plastiko, tai apskaičiuojant kaip visų atitinkamos valstybės narės teritorijoje rinkai pateiktų tokių gėrimų butelių vidurkį.

Komisija ne vėliau kaip 2022 m. sausio 1 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytų tikslų pasiekimo skaičiavimo ir tikrinimo taisyklės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7 straipsnis

Ženklavimo reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad ant kiekvieno rinkai pateikto priedo D dalyje nurodyto vienkartinio plastikinio gaminio – ant jo pakuotės ar paties gaminio – būtų pateiktas matomas, aiškiai įskaitomas ir nenutrinamas ženklavimas, kuriuo vartotojai informuojami apie:

a) atitinkamam gaminiui tinkamas atliekų tvarkymo galimybes ar vengtinus to gaminio atliekų šalinimo būdus laikantis atliekų hierarchijos ir

b) tai, kad gaminio sudėtyje yra plastikų ir kad dėl to šiuokšlinimas tokiu gaminiu ar kitoks to gaminio netinkamas atliekų šalinimo būdas daro neigiamą poveikį aplinkai.

Komisija nustato suderintas ženklavimo specifikacijas pagal 2 dalį.

2. Komisija ne vėliau kaip 2020 m. liepos 3 d. priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos 1 dalyje nurodyto ženklavimo suderintos specifikacijos, kuriose:

a) nustatoma, kad priedo D dalies 1, 2 ir 3 punktuose išvardytų vienkartinų plastikinių gaminių ženklavimas pateikiamas ant prekinės ir grupinės tų gaminių pakuotės. Kai pirkimo vietoje yra sugrupuota daug pardavimo vienetų, ženklavimas turi būti pateikiamas ant kiekvieno prekinio vieneto pakuotės. Nereikalaujama ženklinti pakuočių, kurių paviršiaus plotas yra mažesnis kaip 10 cm²;

b) nustatoma, kad priedo D dalies 4 punkte išvardytų vienkartinų plastikinių gaminių ženklavimas pateikiamas ant paties gaminio, ir

c) atsižvelgiama į esamus savanoriškus sektorių metodus ir ypatingas dėmesys skiriamas būtinybei vengti vartotojų klaidinančios informacijos.

Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Šio straipsnio nuostatomis, kiek tai susiję su tabako gaminiiais, papildomos Direktyvoje 2014/40/ES nustatytos nuostatos.

8 straipsnis

Didesnė gamintojo atsakomybė

1. Valstybės narės užtikrina, kad visų valstybės narės rinkai pateiktų priedo E dalyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių atžvilgiu būtų nustatytos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos pagal Direktyvos 2008/98/EB 8 ir 8a straipsnius.

2. Valstybės narės užtikrina, kad šios direktyvos priedo E dalies I skirsnyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių gamintojai padengtų išlaidas pagal direktyvų 2008/98/EB ir 94/62/EB nuostatas dėl didesnės gamintojo atsakomybės ir, jei jų neapima pirmiau nurodytos išlaidos, šias išlaidas:

- a) šios direktyvos 10 straipsnyje nurodytų informuotumo apie tuos gaminius didinimo priemonių išlaidas;
- b) tų gaminių atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo, įskaitant infrastruktūrą ir jos veikimą, ir tolesnio tų atliekų transportavimo bei apdorojimo išlaidas ir
- c) tų gaminių šiukšlių surinkimo ir tolesnio tų šiukšlių transportavimo bei apdorojimo išlaidas.

3. Valstybės narės užtikrina, kad priedo E dalies II ir III skirsniuose išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių gamintojai padengtų bent šias išlaidas:

- a) 10 straipsnyje nurodytų informuotumo apie tuos gaminius didinimo priemonių išlaidas;
- b) tų gaminių šiukšlių surinkimo ir tolesnio tų šiukšlių transportavimo bei apdorojimo išlaidas ir
- c) duomenų rinkimo ir ataskaitų teikimo pagal Direktyvos 2008/98/EB 8a straipsnio 1 dalies c punktą išlaidas.

Be to, šios direktyvos priedo E dalies III skirsnyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių atveju valstybės narės užtikrina, kad gamintojai padengtų tų gaminių atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo, įskaitant infrastruktūrą ir jos veikimą, ir tolesnio tų atliekų transportavimo bei apdorojimo išlaidas. Tos išlaidos gali apimti specialios infrastruktūros, skirtos tų gaminių atliekų surinkimui, tokios kaip tinkamos atliekų talpyklos bendrose gausesnėse vietose, sukūrimo išlaidas.

4. 2 ir 3 dalyse nurodytos padengtinios išlaidos turi neviršyti tose dalyse nurodytoms paslaugoms ekonomiškai efektyviai teikti būtinų išlaidų ir jas turi skaidriai tarpusavyje nustatyti atitinkami subjektai. Šiukšlių surinkimo išlaidos turi apsiriboti veikla, kurią vykdo viešojo sektoriaus institucijos arba kuri vykdoma jų vardu. Skaičiavimo metodika parenkiama tokiu būdu, kad šiukšlių surinkimo išlaidas būtų galima nustatyti proporcingai. Siekdamas kuo labiau sumažinti administracines išlaidas valstybės narės gali nustatyti šiukšlių surinkimui skirtus finansinius įnašus, nustatydamos atitinkamas daugiametes fiksuoto dydžio sumas.

Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, paskelbia gaires dėl 2 ir 3 dalyse nurodytų šiukšlių surinkimo išlaidų kriterijų.

5. Valstybės narės aiškiai nustato visų susijusių subjektų vaidmenis ir atsakomybę.

Pakuočių atveju tie vaidmenys ir atsakomybė nustatomi pagal Direktyvą 94/62/EB.

6. Kiekviena valstybė narė leidžia kitoje valstybėje narėje įsisteigusiems ir gaminius jos rinkai teikiantiems gaminių gamintojams paskirti jos teritorijoje įsisteigusį juridinį ar fizinį asmenį įgaliotuoju atstovu, kad jis vykdytų gamintojo pareigas, susijusias su didesnės gamintojo atsakomybės sistemomis jos teritorijoje.

7. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos teritorijoje įsisteigęs gamintojas, kuris parduoda priedo E dalyje išvardytus vienkartinį plastikinius gaminius ir žvejybos įrankius, kurių sudėtyje yra plastiko, kitoje valstybėje narėje, kurioje jis nėra įsisteigęs, paskirtą įgaliotąjį atstovą toje kitoje valstybėje narėje. Įgaliotasis atstovas yra asmuo, atsakingas už to gamintojo pareigų vykdymą pagal šią direktyvą tos kitos valstybės narės teritorijoje.

8. Valstybės narės užtikrina, kad valstybės narės rinkai pateiktų žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, atžvilgiu būtų nustatytos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos pagal Direktyvos 2008/98/EB 8 ir 8a straipsnius.

Valstybės narės, turinčios jūrų vandenį, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/56/EB 3 straipsnio 1 punkte, nustato nacionalinį minimalų metinį žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, atliekų surinkimo perdirbimui rodiklį.

Valstybės narės vykdo valstybės narės rinkai pateiktų žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, taip pat žvejybos įrankių atliekų, kuriose yra plastiko, surinkimo stebėseną ir teikia Komisijai ataskaitas pagal šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalį, kad būtų nustatyti Sąjungos privalomi kiekybiniai surinkimo tikslai.

9. Didesnės gamintojo atsakomybės sistemų, nustatytų pagal šio straipsnio 8 dalį, atžvilgiu valstybės narės užtikrina, kad žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, gamintojai padengtų žvejybos įrankių atliekų, kuriose yra plastiko ir kurios pristatytos į atitinkamus uostų priėmimo įrenginius, kaip nustatyta Direktyvoje (ES) 2019/883, arba į kitas lygiavertes surinkimo sistemas, kurios nepatenka į tos direktyvos taikymo sritį, atskiro surinkimo ir tolesnio tų atliekų transportavimo bei apdorojimo išlaidas. Gamintojai taip pat padengia 10 straipsnyje nurodytų informuotumo didinimo priemonių, susijusių su žvejybos įrankiais, kurių sudėtyje yra plastiko, išlaidas.

Šioje dalyje išdėstyti reikalavimai papildo Sąjungos teisės aktuose dėl uostų priėmimo įrenginių nustatytus reikalavimus, taikomus atliekoms iš žvejybos laivų.

Nedarant poveikio techninėms priemonėms, nustatytoms Tarybos reglamente (EB) Nr. 850/98⁽²⁴⁾, Komisija paprašo Europos standartizacijos organizacijų parengti darniuosius standartus, susijusius su žvejybos įrankių žiediniu projektavimu, kad būtų skatinamas parengimas pakartotiniam naudojimui ir sudarytos palankesnės sąlygos perdirbamumui pasibaigus jų gyvavimo ciklui.

9 straipsnis

Atskiras surinkimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti atskirą surinkimą perdirbimui:

- a) priedo F dalyje išvardytų vienkartinių plastikinių gaminių atliekų kiekio, lygaus 77 % atitinkamais metais rinkai pateiktų tokių vienkartinių plastikinių gaminių svorio, iki 2025 m.;
- b) priedo F dalyje išvardytų vienkartinių plastikinių gaminių atliekų kiekio, lygaus 90 % atitinkamais metais rinkai pateiktų tokių vienkartinių plastikinių gaminių svorio, iki 2029 m.

Priedo F dalyje išvardytų vienkartinių plastikinių gaminių, pateiktų rinkai valstybėje narėje, kiekis gali būti laikomas lygiu tokių gaminių atliekų, įskaitant išmestas atliekas, kiekiui, susidariusiam tais pačiais metais toje valstybėje narėje.

Siekdamos įgyvendinti tą tikslą valstybės narės, *inter alia*, gali:

- a) nustatyti užstato grąžinimo sistemas;
- b) nustatyti atskiro surinkimo tikslus, skirtus atitinkamoms didesnės gamintojo atsakomybės sistemoms.

Pirma pastraipa taikoma nedarant poveikio Direktyvos 2008/98/EB 10 straipsnio 3 dalies a punktui.

2. Komisija sudaro palankesnes sąlygas valstybėms narėms tarpusavyje keistis informacija ir dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su tinkamomis priemonėmis, kad būtų pasiekti 1 dalyje nustatyti tikslai, įskaitant užstato grąžinimo sistemas. Komisija viešai skelbia tokio keitimosi informacija ir dalijimosi geriausios praktikos pavyzdžiais rezultatus.

3. Komisija ne vėliau kaip 2020 m. liepos 3 d. priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma šio straipsnio 1 dalyje nustatytų atskiro surinkimo tikslų skaičiavimo ir tikrinimo metodika. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

10 straipsnis

Informuotumo didinimo priemonės

Valstybės narės imasi priemonių siekdamos informuoti vartotojus ir skatinti atsakingą vartotojų elgesį, kad būtų sumažinta tarša gaminiiais, kuriems taikoma ši direktyva, ir imasi priemonių siekdamos informuoti priedo G dalyje išvardytų vienkartinių plastikinių gaminių vartotojus ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, naudotojus apie:

- a) esamus daugkartinius alternatyvius gaminius, vienkartinių plastikinių gaminių ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, pakartotinio naudojimo sistemas ir atliekų tvarkymo galimybes, taip pat geriausią tinkamo atliekų tvarkymo praktiką, taikomą pagal Direktyvos 2008/98/EB 13 straipsnį;
- b) taršos šiuokšlėmis ir kitokio netinkamo vienkartinių plastikinių gaminių ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, atliekų šalinimo poveikį aplinkai, visų pirma jūros aplinkai, ir

⁽²⁴⁾ 1998 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 850/98 dėl žuvininkystės išteklių apsaugos, taikant technines priemones jūrų gyvūnų jaunikliams apsaugoti (OL L 125, 1998 4 27, p. 1).

c) netinkamo tų vienkartinį plastikinių gaminių atliekų šalinimo būdo poveikį kanalizacijos tinklui.

11 straipsnis

Priemonių koordinavimas

Nedarant poveikio šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmai pastraipai, kiekviena valstybė narė užtikrina, kad priemonės, kurių imtasi siekiant perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę ir ją įgyvendinti, būtų neatsiejama jos priemonių programų, nustatytų pagal Direktyvos 2008/56/EB 13 straipsnį (taikoma jūrų vandenį turinčioms valstybėms narėms), priemonių programų, nustatytų pagal Direktyvos 2000/60/EB 11 straipsnį, atliekų tvarkymo planų ir atliekų prevencijos programų, nustatytų pagal Direktyvos 2008/98/EB 28 ir 29 straipsnius, bei atliekų priėmimo ir tvarkymo planų, nustatytų pagal Direktyvą (ES) 2019/883.

Priemonės, kurių valstybės narės imasi siekdamas perkelti šios direktyvos 4–9 straipsnius į nacionalinę teisę ir juos įgyvendinti, turi atitikti Sąjungos maisto srities teisės aktų nuostatas, siekiant užtikrinti, kad nepablogėtų maisto higiena ir maisto sauga. Valstybės narės skatina medžiagų, kurios pagal numatytą paskirtį liečiasi su maistu, atveju naudoti, kai įmanoma, tvarius vienkartiniam plastikui alternatyvius gaminius.

12 straipsnis

Specifikacijos ir gairės dėl vienkartinį plastikinių gaminių

Siekiant nustatyti, ar maisto tara laikytina vienkartinium plastikiniu gaminiu pagal šią direktyvą, be priede išvardytų kriterijų dėl maisto taros, lemiamas kriterijus yra tikimybė, kad ta tara dėl savo dydžio ar talpos bus išmesta kaip šiukšlės, ypač vienos porcijos taros atveju.

Komisija ne vėliau kaip 2020 m. liepos 3 d., pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, paskelbia gaires, taip pat, jei tinkama, pavyzdžius to, ką šios direktyvos tikslais reikėtų laikyti vienkartinium plastikiniu gaminiu.

13 straipsnis

Informavimo sistemos ir ataskaitų teikimas

1. Kiekvienais kalendoriniais metais valstybės narės Komisijai pateikia:
 - a) duomenis apie priedo A dalyje išvardytus vienkartinius plastikinius gaminius, kurie pateikti valstybės narės rinkai kiekvienais metais, siekdamas įrodyti naudojimo mažėjimą, kaip nustatyta 4 straipsnio 1 dalyje;
 - b) informaciją apie priemones, kurių ėmėsi valstybė narė pagal 4 straipsnio 1 dalį;
 - c) duomenis apie kasmet valstybėje narėje atskirai surinktus priedo F dalyje išvardytus vienkartinius plastikinius gaminius, siekdamas įrodyti, kad pasiekti atskiro surinkimo tikslai, kaip nustatyta 9 straipsnio 1 dalyje;
 - d) duomenis apie rinkai pateiktus žvejybos įrankius, kurių sudėtyje yra plastiko, ir apie surinktas žvejybos įrankių atliekas valstybėje narėje kiekvienais metais;
 - e) informaciją apie perdirbtos medžiagos dalį priedo F dalyje išvardytuose gėrimų buteliuose, siekdamas įrodyti, kad pasiekti 6 straipsnio 5 dalyje nustatyti tikslai, ir
 - f) duomenis apie panaudotų gaminių atliekas, susidariusias iš priedo E dalies III skirsnyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių, kurios buvo surinktos pagal 8 straipsnio 3 dalį.

Valstybės narės pateikia duomenis ir informaciją elektroniniu būdu per 18 mėnesių nuo ataskaitinių metų, kurių duomenys buvo renkami, pabaigos. Duomenys ir informacija teikiami Komisijos pagal šio straipsnio 4 dalį nustatytu formatu.

Pirmasis duomenų teikimo laikotarpis – 2022 kalendoriniai metai, išskyrus pirmos pastraipos e ir f punktus, kurių atveju pirmieji duomenų teikimo metai – 2023 kalendoriniai metai.

2. Prie duomenų ir informacijos, kuriuos valstybės narės teikia pagal šį straipsnį, pridedama kokybės patikros ataskaita. Duomenys ir informacija teikiami Komisijos pagal 4 dalį nustatytu formatu.

3. Komisija peržiūri pagal šį straipsnį pateiktus duomenis ir informaciją bei paskelbia peržiūros rezultatų ataskaitą. Ataskaitoje įvertinamas duomenų ir informacijos rinkimo organizavimas, duomenų ir informacijos šaltiniai ir valstybėse narėse naudota metodika, taip pat duomenų ir informacijos išsamumas, patikimumas, jų pateikimo terminų laikymasis ir nuoseklumas. Tas įvertinimas gali apimti konkrečias tobulinimo rekomendacijas. Ataskaita parengiama po pirmojo valstybių narių duomenų ir informacijos pateikimo, o vėliau tokiais intervalais, kurie numatyti Direktyvos 94/62/EB 12 straipsnio 3c dalyje.

4. Komisija ne vėliau kaip 2021 m. sausio 3 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas duomenų ir informacijos teikimo pagal šio straipsnio 1 dalies a ir b punktus ir 2 dalį formatas.

Komisija ne vėliau kaip 2020 m. liepos 3 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas duomenų teikimo pagal šio straipsnio 1 dalies c ir d punktus ir 2 dalį formatas.

Komisija ne vėliau kaip 2022 m. sausio 1 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas duomenų ir informacijos teikimo pagal šio straipsnio 1 dalies e ir f punktus ir 2 dalį formatas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Atsižvelgiama į formatą, parengtą pagal Direktyvos 94/62/EB 12 straipsnį.

14 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijų, taikytinų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Valstybės narės ne vėliau kaip 2021 m. liepos 3 d. praneša Komisijai apie tas taisykles ir priemones, taip pat praneša apie visus vėlesnius joms poveikį darančius pakeitimus.

15 straipsnis

Vertinimas ir peržiūra

1. Komisija atlieka šios direktyvos vertinimą ne vėliau kaip 2027 m. liepos 3 d. Vertinimas grindžiamas pagal 13 straipsnį pateikta informacija. Valstybės narės teikia Komisijai visą papildomą informaciją, kurios reikia atliekant vertinimą ir rengiant šio straipsnio 2 dalyje nurodytą ataskaitą.

2. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia ataskaitą apie vertinimo, atlikto pagal 1 dalį, pagrindines išvadas. Jei tikslinga, kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Tame pasiūlyme, jei tikslinga, nustatomi privalomi kiekybiniai naudojimo mažinimo tikslai ir nustatomi privalomi žvejybos įrankių atliekų surinkimo rodikliai.

3. Ataskaitoje, be kita ko, pateikiama:

- a) poreikio peržiūrėti priedą, kuriame išvardyti vienkartiniai plastikiniai gaminiai, be kita ko, dėl stiklinės ir metalinės gėrimų taros plastikinių kamštelių ir dangtelių, vertinimas;
- b) galimybių tyrimas dėl žvejybos įrankių atliekų surinkimo privalomų rodiklių nustatymo ir Sąjungos privalomų kiekybinių vienkartinių plastikinių gaminių, visų pirma išvardytų priedo A dalyje, naudojimo mažinimo tikslų, atsižvelgiant į naudojimo lygius ir valstybėse narėse jau pasiektą mažinimą;
- c) pokyčių, susijusių su gaminant šioje direktyvoje reglamentuojamus vienkartinis plastikinius gaminius naudojamomis medžiagomis, ir naujų naudojimo būdų ir verslo modelių, pagrįstų pakartotinio naudojimo alternatyvomis, vertinimas. Kai įmanoma, šis vertinimas turi apimti bendrą gyvavimo ciklo analizę, siekiant įvertinti tokių produktų ir jų alternatyvų poveikį aplinkai, ir
- d) mokslinės ir techninės pažangos, susijusios su vienkartiniais plastikiniams gaminiams, kuriems taikoma ši direktyva, taip pat jų vienkartiniais pakaitalais taikomais biologinio skaidumo jūros aplinkoje kriterijais arba standartais, kuriais užtikrinamas visiškas suirimas į anglies dioksidą (CO₂), biomasę ir vandenį per tokį pakankamai trumpą laiką, kad plastikai nepakenktų jūros augalijai ir gyvūnijai ir nesikaupytų aplinkoje, vertinimas.

4. Atlikdama vertinimą pagal 1 dalį, Komisija peržiūri pagal šią direktyvą priimtas priemones dėl vienkartinių plastikinių gaminių, išvardytų priedo E dalies III skirsnyje, ir pateikia ataskaitą dėl pagrindinių išvadų. Ataskaitoje taip pat apsvaistomos galimybės taikyti privalomas priemones dėl panaudotų vienkartinių plastikinių gaminių, išvardytų priedo E dalies III skirsnyje, atliekų mažinimo, įskaitant galimybę nustatyti privalomus tų panaudotų gaminių atliekų surinkimo rodiklius. Prireikus prie ataskaitos pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

16 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas, įsteigtas pagal Direktyvos 2008/98/EB 39 straipsnį. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

17 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių teisės aktai, reguliavimo arba administracinės nuostatos, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2021 m. liepos 3 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Tačiau valstybės narės taiko priemones, būtinas, kad būtų laikomasi:

- 5 straipsnio nuo 2021 m. liepos 3 d.;
- 6 straipsnio 1 dalies: nuo 2024 m. liepos 3 d.;
- 7 straipsnio 1 dalies: nuo 2021 m. liepos 3 d.;
- 8 straipsnio: ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d., o didesnės gamintojo atsakomybės sistemų, nustatytų iki 2018 m. liepos 4 d., ir priedo E dalies III skirsnyje išvardytų vienkartinį plastikinių gaminių atžvilgiu – ne vėliau kaip 2023 m. sausio 5 d.

Valstybės narės, priimdamos šioje dalyje nurodytas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3. Jeigu yra pasiekti 4 ir 8 straipsniuose nurodyti atliekų tvarkymo tikslai ir siekiai, valstybės narės gali į nacionalinę teisę perkelti 4 straipsnio 1 dalyje bei 8 straipsnio 1 ir 8 dalyse nurodytas priemones, išskyrus priedo E dalies III skirsnyje išvardytus vienkartinį plastikinius gaminius, sudarant kompetentingų valdžios institucijų ir atitinkamų ekonomikos sektorių susitarimus.

Tokie susitarimai turi atitikti šiuos reikalavimus:

- a) turi būti užtikrinamas susitarimų įgyvendinimas;
- b) susitarimuose reikia nurodyti siekius ir atitinkamus terminus;
- c) susitarimai turi būti skelbiami nacionaliniame oficialiajame leidinyje arba oficialiame dokumente, kuris taip pat turi būti prieinamas visuomenei, ir perduodami Komisijai;
- d) susitarimo vykdymo rezultatai reguliariai stebimi, apie juos pranešama kompetentingoms institucijoms bei Komisijai ir su jais leidžiama susipažinti visuomenei susitarime nustatytais sąlygomis;
- e) kompetentingos institucijos priima nuostatas, kad būtų analizuojama pažanga, padaryta vykdant susitarimą, ir
- f) susitarimo nesilaikymo atveju valstybės narės įgyvendina atitinkamas šios direktyvos nuostatas teisės aktų, reguliavimo arba administracinėmis priemonėmis.

18 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

19 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2019 m. birželio 5 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

G. CIAMBA

PRIEDAS

A DALIS

Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomas 4 straipsnis dėl naudojimo mažinimo

1. Gėrimų indeliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius;
2. Maisto tara, t. y. talpyklos, kaip antai dėžutės su dangteliais arba be jų, kuriose laikomas maistas, kuris:
 - a) yra skirtas nedelsiant suvartoti vietoje arba išsinešti;
 - b) yra paprastai yra suvartojamas tiesiai iš talpyklos ir
 - c) yra paruoštas suvartoti be papildomo paruošimo, pavyzdžiui, kepimo, virimo ar pašildymo,įskaitant maisto tarą, naudojamą greitam maistui arba kitam nedelsiant suvartoti skirtam maistui, išskyrus gėrimų tarą, lėkštes, pakelius ir pakuotes, kuriuose pateikiamas maistas.

B DALIS

Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomas 5 straipsnis dėl pateikimo rinkai apribojimų

1. Ausų krapštukai, išskyrus jei jiems taikoma Tarybos direktyva 90/385/EEB ⁽¹⁾ arba Tarybos direktyva 93/42/EEB ⁽²⁾;
2. Stalo įrankiai (šakutės, peiliai, šaukštai, lazdelės);
3. Lėkštės;
4. Šiaudeliai, išskyrus jei jiems taikoma Direktyva 90/385/EEB arba Direktyva 93/42/EEB;
5. Gėrimų maišikliai;
6. Prie oro balionėlių, išskyrus pramoniniam ir kitam profesiniam naudojimui ar paskirčiai skirtus balionus, kurie nėra platinami vartotojams, tvirtinamos ir jiems laikyti skirtos lazdelės, įskaitant jų detales;
7. Maisto tara, pagaminta iš polistireninio putplasčio, t. y. talpyklos, kaip antai dėžutės su dangteliais arba be jų, kuriose laikomas maistas, kuris:
 - a) skirtas nedelsiant suvartoti vietoje arba išsinešti;
 - b) paprastai yra suvartojamas tiesiai iš talpyklos ir
 - c) yra paruoštas suvartoti be papildomo paruošimo, pavyzdžiui, kepimo, virimo ar pašildymo,įskaitant maisto tarą, naudojamą greitam maistui arba kitam nedelsiant suvartoti skirtam maistui, išskyrus gėrimų tarą, lėkštes, pakelius ir pakuotes, kuriuose pateikiamas maistas;
8. Gėrimų tara iš polistireninio putplasčio, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius;
9. Gėrimų puodeliai iš polistireninio putplasčio, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius.

⁽¹⁾ 1990 m. birželio 20 d. Tarybos direktyva 90/385/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių aktyviuosius implantuojamus medicinos prietaisus, suderinimo (OL L 189, 1990 7 20, p. 17).

⁽²⁾ 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/42/EEB dėl medicinos prietaisų (OL L 169, 1993 7 12, p. 1).

C DALIS

Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomos 6 straipsnio 1–4 dalys dėl reikalavimų gaminiams

Ne daugiau kaip trijų litrų gėrimų tara, t. y. talpyklos, naudojamos skysčiams laikyti, kaip antai gėrimų buteliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, ir kombinuotosios gėrimų pakuotės, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, išskyrus:

- a) stiklinę ar metalinę gėrimų tarą su plastikiniais kamšteliais ir dangteliais;
- b) gėrimų tarą, skirtą ir naudojamą specialiosios medicininės paskirties skystiems maisto produktams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 609/2013 ⁽³⁾ 2 straipsnio g punkte.

D DALIS

Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomas 7 straipsnis dėl ženklavimo reikalavimų

1. Higieniniai paketai (įklotai), tamponai ir tamponų aplikatoriai;
2. Drėgnosios servetėlės, t. y. sudrėkintos asmens higienai skirtos servetėlės, ir buityje naudojamos šluostės;
3. Tabako gaminiai su filtrais ir filtrai, parduodami naudoti kartu su tabako gaminiams;
4. Gėrimų indeliai.

E DALIS

I. Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikoma 8 straipsnio 2 dalis dėl didesnės gamintojo atsakomybės

1. Maisto tara, t. y. talpyklos, kaip antai dėžutės su dangteliais arba be jų, kuriose laikomas maistas, kuris:
 - a) yra skirtas nedelsiant suvartoti vietoje arba išsinešti;
 - b) yra paprastai yra suvartojamas tiesiai iš talpyklos ir
 - c) yra paruoštas suvartoti be papildomo paruošimo, pavyzdžiui, kepimo, virimo ar pašildymo,įskaitant maisto tarą, naudojamą greitam maistui arba kitam nedelsiant suvartoti skirtam maistui, išskyrus gėrimų tarą, lėkštes, pakelius ir pakuotes, kuriuose pateikiamas maistas;
2. Pakeliai ir pakuotės, pagaminti iš lanksčios medžiagos, kuriuose pateikiamas maistas, skirtas nedelsiant suvartoti iš pakelio ar pakuotės be papildomo paruošimo;
3. Ne daugiau kaip trijų litrų gėrimų tara, t. y. talpyklos, naudojamos skysčiams laikyti, kaip antai gėrimų buteliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, ir kombinuotosios gėrimų pakuotės, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, išskyrus stiklinę ar metalinę gėrimų tarą su plastikiniais kamšteliais ir dangteliais;
4. Gėrimų indeliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius;
5. Lengvieji plastikiniai pirkinii maišeliai, kaip apibrėžta Direktyvos 94/62/EB 3 straipsnio 1c punkte.

II. Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikoma 8 straipsnio 3 dalis dėl didesnės gamintojo atsakomybės

1. Drėgnosios servetėlės, t. y. sudrėkintos asmens higienai skirtos servetėlės, ir buityje naudojamos šluostės;
2. Oro balionėliai, išskyrus pramoniniam ir kitam profesiniam naudojimui ar paskirčiai skirtus balionus, kurie nėra platinami vartotojams.

⁽³⁾ 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 609/2013 dėl kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų ir viso paros raciono pakaitalų svoriui kontroliuoti ir kuriuo panaikinami Tarybos direktyva 92/52/EEB, Komisijos direktyvos 96/8/EB, 1999/21/EB, 2006/125/EB ir 2006/141/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/39/EB ir Komisijos reglamentai (EB) Nr. 41/2009 ir (EB) Nr. 953/2009 (OL L 181, 2013 6 29, p. 35).

III. Kiti vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikoma 8 straipsnio 3 dalis dėl didesnės gamintojo atsakomybės

Tabako gaminiai su filtrais ir filtrai, parduodami naudoti kartu su tabako gaminiais.

F DALIS

Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomas 9 straipsnis dėl atskiro surinkimo ir 6 straipsnio 5 dalis dėl reikalavimų gaminiams

Ne daugiau kaip trijų litrų talpos gėrimų buteliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, išskyrus:

- a) stiklinius ar metalinius gėrimų butelius su plastikiniais kamšteliais ir dangteliais;
- b) gėrimų butelius, skirtus ir naudojamus specialiosios medicininės paskirties skystiems maisto produktams, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 609/2013 2 straipsnio g punkte.

G DALIS

Vienkartiniai plastikiniai gaminiai, kuriems taikomas 10 straipsnis dėl informuotumo didinimo

1. Maisto tara, t. y. talpyklos, kaip antai dėžutės su dangteliais arba be jų, kuriose laikomas maistas, kuris:
 - a) skirtas nedelsiant suvartoti vietoje arba išsinešti;
 - b) paprastai yra suvartojamas tiesiai iš talpyklos ir
 - c) yra paruoštas suvartoti be papildomo paruošimo, pavyzdžiui, kepimo, virimo ar pašildymo,įskaitant maisto tarą, naudojamą greitam maistui arba kitam nedelsiant suvartoti skirtam maistui, išskyrus gėrimų tarą, lėkštes, pakelius ir pakuotes, kuriuose pateikiamas maistas;
 2. Pakeliai ir pakuotės, pagaminti iš lanksčios medžiagos, kuriuose pateikiamas maistas, skirtas nedelsiant suvartoti iš pakelio ar pakuotės be papildomo paruošimo;
 3. Ne daugiau kaip trijų litrų gėrimų tara, t. y. talpyklos, naudojamos skysčiams laikyti, kaip antai gėrimų buteliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, ir kombinuotosios gėrimų pakuotės, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, išskyrus stiklinę ar metalinę gėrimų tarą su plastikiniais kamšteliais ir dangteliais;
 4. Gėrimų indeliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius;
 5. Tabako gaminiai su filtrais ir filtrai, parduodami naudoti kartu su tabako gaminiais;
 6. Drėgnosios servetėlės, t. y. sudrėkintos asmens higienai skirtos servetėlės, ir buityje naudojamos šluostės;
 7. Oro balionėliai, išskyrus pramoniniam ir kitam profesiniam naudojimui ar paskirčiai skirtus balionus, kurie nėra platinami vartotojams;
 8. Lengvieji plastikiniai pirkininių maišeliai, kaip apibrėžta Direktyvos 94/62/EB 3 straipsnio 1c punkte;
 9. Higieniniai paketai (įklotai), tamponai ir tamponų aplikatoriai.
-